

solitum iuramentum praestabit in forma subscripta videlicet :

Tenor primi iuramenti.

Ego Carolus rex romanorum adiuvante Domino futurus imperator promitto, spondeo et polliceor atque iuro Deo et beato Petro me de caetero protectorem atque defensorem fore Summi Pontificis et Sanctae Romanae Ecclesiae in omnibus necessitatibus et utilitatibus eius custodiendo et conservando possessiones, honores et iura ac ius quantum divino fultus adiutorio fuero secundum scire et posse meum recta et pura fide. Sic me Deus adjuvet, et haec ad sancta Dei evangelia.

Tum indutus super pellicio et almutia recipitur a canonicis Sancti Petri in canonicum et in fratrem quos omnes stans ante altare dictae capellae recipit ad osculum pacis. Inde procedente clero et cantante responsum « Petre amas me? Tu scis domine quia amo te. Pasce etc. », alii Caesares proceres suo ordine deveniunt ad portam principalem ipsius basilicae quae argentea nominatur et ex quinque media est. Interim duo episcopi cardinales post priorem antiquiores facta reverentia pontifici cum suis mitris et pivialibus veniunt ad predictam portam dum Caesar adhuc est in dicta capella inter turre et ante eum iunior episcopus cardinalis stans sine mitra supra Caesarem genuflexum orantem dicit hanc orationem : « Oremus : Deus in cuius manu corda sunt regum inclina ad preces humilitatis nostrae aures misericordiae tuae et huic famulo tuo regi veram appone sapientiam ut haustis de tuo fonte consiliis et tibi placeat et super omnia praeceat per Christum Dominum nostrum, amen ». Finita prima oratione intrant ecclesiam Caesare incedente semper inter duos diaconos cardinales praedictos, et immediate praecedentibus duobus episcopis cardinalibus praefatis et flectentes ad sinistra perveniunt ad capellam Sancti Gregorii ubi imperator sedens deposita almutia primo induit sandalia, deinde stans tuniculam et demum imperiale paludamentum, et mox inde procedens ad medium ecclesiae ubi rota est porphyretica venit, et ibi ab alio episcopo cardinali sibi assistente dicitur super eum alia oratio videlicet :

« Deus inenarrabilis auctor mundi, conditor generis humani, gubernator imperii, confirmator regni, qui ex utero fidelis amici tui patriarchae nostri Abrahae praelegisti regem saeculis praefuturum, tu praesentem regem hunc cum exercitu suo per inter-

iuramentum Caesaris ad pontificem

Caesar recipitur in canonicos Sancti Petri

oratio iunioris episcopi cardinalis

duos diaconos cardinales cum Caesare

capellam Sancti Gregorii

oratio alia episcopi cardinalis alteri